

Razvoj djeteta

Odavno je poznato da se u prve tri do četiri godine života odvija ubrzan razvoj mozga, pa kvalitet kućne njege u tom periodu predstavlja odlučujući faktor u dječijem razvoju. U tom smislu, adekvatne aktivnosti odraslih sa djecom, prisutnost dječijih knjiga u kući i uslovi njege su važni pokazatelji kvalitetne kućne brige. Cilj „Svijeta po mjeri djeteta“ je da „djeca treba da budu fizički zdrava, mentalno aktivna, emotivno sigurna, socijalno kompetentna i spremna za učenje.“

Tokom istraživanja su prikupljene informacije o nizu aktivnosti koje podržavaju rano učenje. To uključuje i angažovanost odraslih u sljedećim aktivnostima sa djecom: čitanje knjiga ili razgledanje slikovnica, pričanje priča, pjevanje pjesama, izvođenje djece van kuće, okruženja ili dvorišta, igranje sa djecom i provođenje vremena sa djecom izgovarajući imena stvari, brojeći ili crtajući stvari.

Imunizacija romske djece u Modriči
UNICEF BiH

Tabela CD.1 prikazuje učešće odrasle osobe u aktivnostima koje promovišu učenje i spremnost za školu u periodu od tri dana prije istraživanja. Prema podacima iz tabele, vidljivo je da procenat uključenosti odraslih u aktivnosti koje promovišu spremnost za školu u BiH iznosi 75,6%. Učešće odraslih u takvim aktivnostima u RS iznosi 84,9%, dok je taj procenat nešto niži u FBiH i iznosi 70%.

Kada su u pitanju aktivnosti odraslih sa djecom, ne postoje razlike u odnosu na pol, ali su evidentne razlike između gradskih i seoskih sredina kao i razlike u odnosu na nivo obrazovanja roditelja. Veći broj odraslih je uključen u aktivnosti podučavanja i pripremanja djece za školu u gradskim (84,7%), nego u ruralnim sredinama (71,3%). Obrazovanije majke i očevi više se angažuju u ovim aktivnostima, a procenat djece čiji su očevi uključeni u ove aktivnosti iznosi 73,8%.

Kontakt sa knjigama u najranijim godinama ne samo da obezbjeđuje djetetu veće razumijevanje prirode štampanih djela, već može djetetu pružiti mogućnosti da vidi druge kako čitaju, kao na primjer stariju braću ili sestre koji rade zadaću. Prisustvo knjiga je važno za kasniji uspjeh u školi i za visinu koeficijenta inteligencije (IQ).

Procenat djece u BiH koja žive u domaćinstvima sa najmanje 3 knjige za odrasle iznosi 75,4% (Tabela CD.2), dok 70,4 % djece posjeduje 3 ili više dječijih knjiga. U FBiH, 77,3%, a u RS 72,6% djece živi u domaćinstvima u kojima se nalazi najmanje 3 ili više knjiga za odrasle. Nije uočena velika razlika prema polu, međutim djeca u gradskim sredinama imaju bolji pristup knjigama u odnosu na djecu iz seoskih domaćinstava. Od toga 83,9 % djece mlađe od 5 godina u gradskim sredinama žive u domaćinstvima koja raspolažu sa više od tri knjige za odrasle, a 82,1% djece raspolaže sa tri ili više dječijih knjiga. Taj procenat u seoskim domaćinstvima je 71,4 % za knjige za odrasle i 65% za dječije knjige.

Tabela CD.2 takođe pokazuje da je 18,9% djece starosti 0-59 mjeseci u BiH imalo 3 ili više vrsta igraćaka kod kuće. U FBiH, 23,7% djece starosti 0-59 mjeseci, te 10,3% u RS, imalo je 3 ili više vrsta igraćaka kod kuće, dok 5,2 % djece starosti 0-59 mjeseci u BiH nije imalo nijednu igračku. Pod igračkama se u MICS-u podrazumijevaju stvari iz kuće, igračke kućne izrade, kupovne igračke, te predmeti i materijali pronađeni van kuće. Interesantno je napomenuti da se 90% djece u BiH igra igračkama kupljenim u radnji.

Tabela CD.3 pokazuje da je 6,1% djece uzrasta 0-59 mjeseci u BiH (od toga 7,3 % u FBiH i 4,1% u RS) ostavljeno na čuvanje drugoj djeci, dok je 2% djece u BiH (uključujući 2,5% u FBiH i 1,2% u RS) ostavljeno samo kod kuće tokom sedmice koja je prethodila anketi.

Pod neadekvatnim nadzorom u toku sedmice koja je prethodila istraživanju ostavljano je 6,6% djece u BiH (8% djece u FBiH te 4,3% djece u RS). Nisu uočene razlike po polu djece, dok postoji značajna razlika prema sredinama stanovanja. Na nivou BiH, 7,7% djece iz gradskih sredina je ostavljano pod neadekvatnim nadzorom tokom sedmice koja je prethodila studiji u odnosu na 6,1% seoske djece u BiH.